

Rekenkamercommissie Houten

Memorandum

Indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Rekenkamercommissie Houten

Indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Inhoud

I	Onderzoek – thema, uitwerking en vervolg	blad 1
II	Indicatoren – overwegingen en aandachtspunten	5
III	Ter afsluiting	8

**

Bijlagen

1. Presentaties – bijeenkomsten van 27 september 2022 en 15 november 2022
2. Bestuurlijke reactie
3. Nawoord Rekenkamercommissie

Memorandum

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 1 van totaal 8

I Onderzoek – thema, uitwerking en vervolg

De Rekenkamercommissie van de gemeente Houten bestond ook in het jaar 2022, ingevuld via het zogenoemde directeursmodel, uit Frank Hordijk. Zijn benoeming, toen voor de jaren 2020 en 2021, vond plaats in de vergadering van de gemeenteraad van 11 februari 2020. Aan de inzet van Hordijk lag een overeenkomst ten grondslag tussen de gemeente Houten en het advies- en onderzoeksbureau Hordijk & Hordijk B.V., die eind 2021 op verzoek van de raad is verlengd tot eind 2022. Het voor de commissie beschikbare budget, dat Hordijk & Hordijk B.V. bij de gemeente Houten in rekening brengt, beliep voor het jaar 2022 ongewijzigd € 17.500 (exclusief omzetbelasting).

Onderzoek 2022

Op 2 december 2021 vond een zogenoemd afstemmingsoverleg plaats tussen de Audit- en Rekeningcommissie uit de raad, het college en de Rekenkamercommissie. Daarin zijn diverse ideeën voor onderzoek in 2022 toegelicht en besproken. Hordijk merkte veel enthousiasme bij het volgende *voorgestelde*, en later in het onderzoeksplan 2022 *vastgestelde* thema:

Hoe kan het debat over (eerst) de begroting en (later) de jaarrekening worden gedynamiseerd gedurende het jaar, maar vooral meer en scherper over de inhoud gaan?

Met andere woorden: hoe kan het accent, ook op andere momenten dan tijdens de behandeling van de bekende PenC-documenten, (weer, meer) komen te liggen op concrete doelen en activiteiten in plaats van op geld?

Met als overweging vooraf: zou in dit verband (ook) in Houten de ‘methode-Duisenberg’ zinvol kunnen worden toegepast?

Uitwerking

De Rekenkamercommissie stelde al in het onderzoeksplan voor 2022 (van 18 december 2021) vast dat diverse van de in de jaarlijkse programmabegroting van de gemeente Houten opgenomen *effectindicatoren* tot minder relevante sturings- en verantwoordingsinformatie leiden dan wenselijk is. Voor de diverse *prestatie-indicatoren* gold en geldt, als die al worden geformuleerd, naar het oordeel van de commissie in de kern hetzelfde.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 2 van totaal 8

In het onderzoeksprogramma werd daarnaast aangegeven dat de landelijk verplichte indicatoren (BBV c.q. ministeriële regeling) achterin de jaarlijkse begroting zijn ‘weggestopt’, en op geen enkel moment in de PenC-cyclus serieus aan de orde komen.

De Rekenkamercommissie stelde zich de volgende uitwerkingsgerichte vragen (zie het onderzoeksplan 2022):

Moet het dan allemaal anders? Zijn de in Houten sinds langere tijd gehanteerde programma’s toe aan een herijking? Zijn al die opgenomen indicatoren wel zodanig ‘scherp’ dat het inhoudelijke gesprek, zowel in de raad als tussen de raad en het college, steeds op basis van zowel relevante als betrouwbare informatie wordt gevoerd? Kan het niet vooral een stuk *minder* met al die indicatoren, juist om te kunnen komen tot deugdelijke afwegingen van ambities, prioriteiten, plannen en afspraken versus de daarvoor noodzakelijke middelen, waaraan later in een cyclus de realiteit kan worden getoetst?

Op basis hiervan ging de commissie als volgt aan de slag:

De Rekenkamercommissie weet het allemaal ook (nog) niet, maar weet wel dat in Houten de grote, breed gedeelde wens speelt om het debat (weer) veel meer op de inhoud geconcentreerd te krijgen.

De Rekenkamercommissie gaat onderzoeken hoe dat op korte termijn kan worden bewerkstelligd, of hoe dan ook beter mogelijk wordt. Een eerste toepassing kan – misschien in een pilot die is opgebouwd rond een paar doelstellingen bij enkele deelprogramma’s –hopelijk al richting het begrotingsjaar 2023 worden uitgerold.

Documentatie

In de loop van 2022 hebben Frank Hordijk en zijn collega Peter van Loon veel en gevarieerde documentatie rond het onderwerp doorgenomen. Het betrof met name:

- begrotingen, tussentijdse rapportages van Houten en van diverse andere gemeenten
- (alle) relevante formele kaders (Gemeentewet, woordelijke bepalingen BBV, laatst-vastgestelde lijst met ‘Depla-indicatoren’)
- uiteenlopende lokale vingeroefeningen met betrekking tot de ‘methode-Duisenberg’
- master- en andere scripties van studenten bestuurskunde (en aanverwante studies)
- diverse artikelen in onder meer het VNG-magazine en in Binnenlands Bestuur
- rapporten van meerdere andere lokale rekenkamers.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 3 van totaal 8

Kernpunten

Aldus werd vanuit zeer uiteenlopende bronnen inspiratie opgedaan voor de gemeente Houten. Die inspiratie – mede gevoed door het actieve meedenken van de strategisch adviseur van Houten, wat door de Rekenkamercommissie zeer is gewaardeerd – laat zich op deze plaats in de volgende kernpunten samenvatten:

1. het inhoudelijke debat – over welk thema ook – is zeer gebaat bij de beschikbaarheid van indicatoren
2. in de beperking toont zich de meester: beter enkele concrete, eenduidig toepasbare indicatoren dan tientallen of zelfs honderden ‘losse flodders’
3. er mag veel, en maar weinig is verplicht. Ofwel, (ook) de gemeente Houten heeft alle ruimte om op een eigen manier met indicatoren in de PenC-stukken om te gaan
4. het opstellen en vervolgens werken met deugdelijke indicatoren vraagt een flinke ambtelijke en bestuurlijke inspanning, maar hoort onvermijdelijk bij een gemeente die de eigen ambities serieus neemt – en is, *bij* en *na* gedane investering, ook gewoon professioneel leuk.

Werksessies met raadsleden

In overleg en samenwerking met de griffie organiseerde de Rekenkamercommissie op 27 september en op 15 november 2022 informele werkbijeenkomsten voor raads- en commissieleden. In die bijeenkomsten presenteerde de Rekenkamercommissie de voorlopige bevindingen en dito aanbevelingen uit het onderzoek. Zonder formele status, zonder enige inhoudelijk-politieke lading maar met alle ruimte voor het geven van feedback en nadere suggesties: Hordijk en Van Loon kijken terug op twee uitstekend bezochte, heel constructief verlopen en qua uitkomsten waardevolle avonden ¹.

Vervolg

Het mooiste Rekenkamer-onderzoek is het onderzoek dat al gaandeweg tot ambtelijke en/of bestuurlijke actie leidt. Waarom (en ook: waarop) wachten als zowel de urgentie van een vervolg als de kernpunten van de logische oplossingsrichting breed worden onderschreven?

---

¹ Zie de bijlagen bij dit memorandum voor de PowerPoint-presentaties aan de hand waarvan de Rekenkamercommissie de bedoelde sessies heeft willen opbouwen en invullen.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 4 van totaal 8

- in het najaar van 2022 hebben meerdere overleggen plaatsgevonden in het vierkant concerncontrol/financiën – griffie – strategisch adviseur – Rekenkamercommissie. Hordijk en Van Loon hebben in de bedoelde besprekingen steeds gehandeld vanuit hun positie: onafhankelijk, alleen toelichtend-adviserend, doorlopend benadrukkend dat de verantwoordelijkheid voor een inhoudelijke uitwerking primair bij het college ligt.
  - met een motie van 10 november 2022 gaf (ook) de raad breed aan het onderwerp ‘indicatoren’ met voortvarendheid uitgewerkt en toegepast te willen zien. De motie omvatte niet alleen duidelijke overwegingen, maar ook heel concrete opdrachten:
    - indicatoren voor de raad belangrijk zijn om de prestaties en de doelen van het college te beoordelen en waar gewenst bij te sturen (kaderstellende rol);
    - de indicatoren een belangrijk middel zijn om de uitvoering van het beleid en de resultaten daarvan te monitoren (controlerende rol);
- (...)
- het voor de raad nu nog niet duidelijk is op basis van welke indicatoren zij in 2023 haar kaderstellende en controlerende rol kan vervullen en het daarom belangrijk is om hier duidelijke afspraken over te maken.

Verzoekt het college:

- bij de jaarrekening 2022 de bestaande set indicatoren te hanteren;
- in samenspraak met de raad te komen tot een nieuwe set indicatoren (periode maart/april 2023);
- deze nieuwe set uiterlijk vanaf de eerste bestuursrapportage operationeel te hebben; en
- vooruitlopend op de nieuwe set indicatoren de bestaande rapportages voor de operationele monitoring te handhaven en nog niet te stoppen met bestaande gegevensverzamelingen.

Memorandum

Met de hierboven aangehaalde motie als voornaamste ‘trigger’ wordt in Houten hard gewerkt om te komen tot enkele, deugdelijke en eenduidig toepasbare indicatoren. Het in dat verband (nader) uitgezette ambtelijke en bestuurlijke traject gaat naar verwachting in de loop van 2023 tot concrete resultaten leiden. De Rekenkamercommissie doelt daarmee niet zozeer op resultaten in termen van ‘we hebben een aantal indicatoren vastgesteld’, maar op: ‘we kunnen het raadsdebat op een specifiek thema, door de beschikbaarheid van één of enkele indicatoren, veel gericht voeren – en doen dat inmiddels ook’. Dat zou precies zijn wat de commissie eind 2021 ambieerde – en waarvoor de credits, als het zover komt, volledig uitgaan naar de ambtelijke organisatie, het college en de raad van Houten.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 5 van totaal 8

In het vervolg van dit memorandum gaat de Rekenkamercommissie nog kort in op enkele specifieke overwegingen en aandachtspunten. Hordijk en Van Loon zijn als altijd graag bereid tot het geven van een toelichting, en blijven de (verdere) uitwerking en toepassing van het onderwerp vanzelfsprekend met bijzondere belangstelling volgen.

De commissie doet – deels bij nader inzien – in dit memorandum geen specifieke voorstellen voor te hanteren effect- en/of prestatie-indicatoren. Hoewel bij Hordijk en Van Loon in overdrachtelijke zin de vingers jeuken om met ‘een rijtje’ indicatoren te komen: dat zou niet passen bij de rol en positie van de Rekenkamercommissie, en zou met name het ambtelijke proces – dat nu in volle gang is – verstoren. Overigens hebben Hordijk en Van Loon (wel) hun medewerking toegezegd met betrekking tot twee aanstaande werkbijeenkomsten, waarin de voorlopige uitkomsten van de onder verantwoordelijkheid van het college bereikte resultaten worden gedeeld met de raad (23 mei 2023) respectievelijk nader worden besproken met de Audit- en Rekeningcommissie (25 mei 2023).

II   Indicatoren – overwegingen en aandachtspunten

Alles overwegende – onderhouden contacten, bestudeerde documentatie, georganiseerde en meegemaakte werksessies, verkregen ambtelijke en bestuurlijke reacties, doorlopende uitwisseling van aantekeningen en indrukken tussen Hordijk en Van Loon – plaatst de Rekenkamercommissie nog graag de volgende aantekeningen. Samen met (a) de op blad 3 van dit memorandum opgenomen kernpunten en (b) de inhoud van de twee presentaties in de bijlagen mogen die de contouren vormen waarbinnen de gemeente Houten indicatoren inzet –

– met overal en doorlopend slechts één centraal doel: het bevorderen van de kwaliteit van het debat, in de raad maar ook binnen de ambtelijke organisatie, binnen het college en tussen het college en de ambtelijke organisatie, waardoor afwegingen in termen van beleid versus middelen (nog) beter kunnen worden gemaakt.

Ter leringe (en ook een beetje vermaeck verwijst de Rekenkamercommissie (nogmaals) naar het rapport van de Rekenkamer Amsterdam van 31 maart 2020, ‘Bruikbaarheid van indicatoren’.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 6 van totaal 8

Voor zover nodig: dat geeft op alle 45 bladen ervan het belang aan van het traject dat Houten terzake is gestart, en de komende maanden en jaren zonder twijfel doorzet.

Debat, evalueren en leren – niet (meteen) afrekenen

Indicatoren zijn niet voor niets instrumenten om *indicaties* vast te stellen. Dat is bij de bekende ‘tweede W’ (wat gaan we daarvoor doen, of als gemeente Houten laten doen) vaak al lastig genoeg, en rond de ‘eerste W’ (wat willen we bereiken) geregeld bijna ondoenlijk om scherp te krijgen. Is dat een probleem, en dreigen we onze vingers te branden als we toch (vooraf) indicatoren gaan vaststellen en daar op enig moment (tussendoor) op gaan teruggrijpen?

Nee. Juist niet. Houten toont zich in heel positieve zin (bestuurlijk) kwetsbaar als rond *bijvoorbeeld* het grote thema duurzaamheid, waarbij de gemeente grote ambities heeft, wordt gekomen tot enkele meerjarig toepasbare indicatoren die concrete streefwaarden omvatten met betrekking tot de prestaties die de gemeente levert of causaal laat leveren (hoeveel woningen, van welke categorie, zijn op welke termijn ‘hard’ energieneutraal gemaakt). Speelt de gemeente een meer coördinerende rol, en is de gemeente afhankelijk van andere partijen om geformuleerde ambities te realiseren? Geen enkel punt: zeg dat gewoon, maak duidelijk dat er geen onverkort causaal verband bestaat tussen de inzet van de gemeente en het gewenste maatschappelijke effect, en formuleer zo mogelijk een effect-indicator.

Evalueer vanzelfsprekend periodiek de voortgang, en daarmee *realisatie versus indicatie*. Voer het debat (zijn we op de goede weg? Is het verstandig om hierop nader te investeren? Kunnen we onze invloed richting andere actoren en belanghebbenden, met wie we samen tot het gewenste effect willen komen, nog uitbreiden, of is het juist verstandiger een meer bescheiden positie in te nemen)? Vanuit de raad zal niemand uit zijn op een vorm van afrekening: iedereen weet dat een indicatie een streefwaarde is, en dat er per definitie oorzaken zijn van afwijkingen. Maar: die moeten dan wel kunnen worden verkend en besproken – en daarom dienen alle grote thema’s in het huidige collegeprogramma van Houten van enkele effect- en prestatie-indicatoren te worden voorzien.

Dynamiseren

De Rekenkamercommissie vraagt er veelvuldig aandacht voor: probeer als college, maar ook als raad – daarin actief ondersteund door de griffie – het in de raad over ‘grote onderwerpen’ te voeren debat over het jaar te spreiden. Hanteer een agenda waarin bijvoorbeeld elke twee maanden compact schriftelijk door het college wordt gerapporteerd over de voortgang van de selectie van ambities waaraan indicatoren zijn verbonden, en stel per dezelfde twee maanden één van die ambities (in de terminologie van Houten ‘grote opgaven’) diepgaand aan de orde in de raad.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 7 van totaal 8

Dus: bewust en stellig *naast* de momenten waarin de gebruikelijke PenC-documenten worden besproken, en waarop door de veelheid van onderwerpen in het algemeen geen sprake is van ‘echt doorgraven op de inhoud’

Geen beleid (meer) zonder indicatoren

Indicatoren formuleren is – het is al eerder in dit memorandum zo benoemd – professioneel leuk. Een ambtelijk medewerker die – de Rekenkamercommissie noemt maar een onderwerp – een nieuw beleidsdocument opstelt voor het Houtense cultuurbeleid, wil voor zichzelf, voor de verantwoordelijk wethouder, voor de raad en uiteindelijk ook voor de inwoners van Houten toch zo scherp mogelijk kunnen vaststellen wanneer de in dat document verwoorde ambities zijn *gerealiseerd*?

De Rekenkamercommissie moet hier scherp zijn: Hordijk en Van Loon hebben in decennialang uitgevoerd onderzoekswerk op alle denkbare domeinen ontelbare beleidsstukken gezien met prachtige kreten als *bevorderen, vergroten, stimuleren, aanjagen* en wat dies meer zij, maar ook als *terugdringen, bestrijden, beteugelen* en *tegengaan*. Dergelijke terminologie is altijd ‘veilig’, want er is per definitie ruimte om te stellen dat betrokkenen echt hun best hebben gedaan, hun bijdrage hebben geleverd en hebben bereikt wat kon worden bereikt – omdat een toetssteen of norm, hoe indicatief ook, ontbreekt. Mogen we in Houten afspreken dat er vanaf nu geen beleidsstuk meer richting raad gaat waarin geen (enkele) concrete indicator is opgenomen? Het mag toch ook de (persoonlijke) ambitie van een ambtenaar zijn, daarin gestimuleerd door de bestuurlijke portefeuillehouder rond het onderwerp in kwestie, om vast te stellen hoe het werk van de gemeente kan worden gemeten en beoordeeld?

Met het bovenstaande mag ook zijn benadrukt dat het opstellen van indicatoren het werk van (de) *inhoudelijk* bij een beleidsterrein betrokken medewerkers moet zijn. Een eventuele rol van concerncontrol en/of financiën is hooguit coördinerend en positief-kritisch volgend: de verantwoordelijkheid voor de *formulering* van indicatoren kan nooit daar liggen.

In lijn met het voorgaande, en dit zegt de Rekenkamercommissie als ‘critical friend’ van primair de raad, maar ook van het college van Houten: omdat rond het gros van de gemeentelijke taken wordt doorgewerkt op basis van eerder vastgesteld beleid kan ook in de programmabegroting voor het eerste jaar na de installatie van een nieuw college, zoals die tegen het einde van het voorgaande jaar wordt vastgesteld, gewoon een aantal indicatoren worden opgenomen. Eventuele aanvullingen of accentverschuivingen, die zouden volgen uit het (nieuwe) collegeprogramma, kunnen vervolgens worden meegenomen in een eerste (voorgestelde) begrotingswijziging.

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Blad 8 van totaal 8

De Rekenkamercommissie leest in het collegeprogramma 2022-2026 van Houten een veelheid aan positief bedoelde, ambitie *uitstralende* werkwoorden, maar ziet in datzelfde document welgeteld nul indicatoren. Hoe kan de raad het slotwoord van paragraaf 3.7 van dat collegeprogramma – ‘*Hiermee is een kader geschetst wat u van ons mag verwachten. Hier kunt u ons aan houden!*’ – dan in de praktijk brengen (anders dan door te wachten welke indicatoren vroeger of later in de programmabegroting worden opgenomen)?

Geen (extra) registraties

Mocht het idee bestaan (of ontstaan) dat de Rekenkamercommissie pleit voor veel nieuwe of aanvullende vormen van registreren, omdat specifieke indicatoren bij een gebrek daaraan niet zouden kunnen worden gevolgd (en/of dat daarover niet zou kunnen worden gerapporteerd): dat is niet de realiteit. Natuurlijk, soms zal een andere of aangepaste vorm van registreren moeten worden ingericht om een indicator te kunnen toepassen. Tegelijk zal bij een positief-kritische scan, ook in Houten, zonder twijfel blijken dat meerdere, soms al jarenlang toegepaste vormen van vastleggingen kunnen vervallen – al is het maar omdat de indicator(en), in verband waarmee die vastleggingen worden gebruikt, bij nader inzien weinig- tot nietszeggend zijn.

Lukt het niet met ‘tellen’? Onderbouw ambities, werkelijkheid en afwijkingen daartussen dan – uiteraard sterk afhankelijk van het onderwerp of thema – betrokkenen om wie het uiteindelijk gaat te laten ‘vertellen’. Na een eerder onderzoek heeft de Rekenkamercommissie gepleit voor zogenoemde narratieve rapportages inzake de praktijk van de lokale inkomensregelingen: met betrekking tot veel onderwerpen, maar zeker ook rond dat domein zeggen die (juist ook voor de raad, als volksvertegenwoordigend orgaan) geregeld honderd keer dan het zoveelste staafdiagram.

III Ter afsluiting

Frank Hordijk en Peter van Loon zeggen (nogmaals) veel dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan het onderzoek waarvan dit memorandum alleen een formele uitkomst is. De materiële, dus inhoudelijke uitkomst is en wordt al met voortvarendheid in de praktijk gebracht, en dat tekent de heel prettige, doorlopend op verbetering gerichte sfeer waarin de Rekenkamercommissie Houten mag en kan functioneren.

**

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Bijlagen

Bijlage 1a

Presentatie

Bijeenkomsten met raads- en commissieleden van 27 september 2022

Indicatoren in Houten – minder is *meer*

Naar een (nog) gericht debat over inhoud, prioriteiten,
keuzes en resultaten

Vandaag – informele verkenning met raadsleden (en griffie)

Onderzoek 2022 Effect- en prestatie-indicatoren

- **Wens tot inhoudelijke verdieping.**
Waar gaat het nu werkelijk om rond ambitie X, thema Y of keuze Z ?
- **Ambitie tot dynamiseren.**
Van 'even snel in de PenC-cyclus' naar geregeld een (heel) goed gesprek
- **Uiteraard – blijven voldoen aan wettelijke en eigen eisen.**
Dus : minimaal de verplichte indicatoren opnemen
- **Zoals steeds in Houten : eigen, positieve keuzes maken.**
Hoe komen we samen * en in breder, gedeeld belang verder ?

Effect-indicatoren Begroting 2022

Moeten volgen uit maatschappelijke doelen

'De eerste W' – wat willen we bereiken (of bewerkstelligen)

- Percentage volwassenen dat tenminste eenmaal per week sport
- Mate van eenzaamheid
- Aantal horeca-vestigingen in het centrum
- Percentage inwoners dat vindt dat ze de inprikkers goed kunnen bereiken en verlaten
- Rapportcijfer dat inwoners geven voor de wijze waarop de gemeente hen en organisaties betreft en de samenwerking opzoekt
- (...)

Doelstelling 3

Mobiliteit van kwetsbare inwoners ondersteunen. Voor inwoners met een Wmo vervoersindicatie – die niet (of niet in alle gevallen) met het OV kunnen reizen – houdt de gemeente met de regio een voorziening in stand (regiotaxi). Binnen de Rondweg kunnen deze inwoners gebruik maken van de electrokar.

Effectindicatoren

Voor deze doelstelling is geen effectindicator opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Bij deze doelstelling zijn geen verbonden partijen betrokken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2018	2019	2020	2021	2022
3.1	Aantal ritten met de Regiotaxi per jaar	Dashboard Regiotaxi	X		14.938	25.000*	
3.2	Aantal ritten met de electrokarren per jaar	Jaarverslag Stichting Vervoer	5.000	9.000	2.394	10.000	
3.3	Aantal ritten met Automaatje	Dashboard Automaatje	X	X		1.440	

Prestatie-indicatoren

Moeten volgen uit uitvoeringsdoelen

'De tweede W' – wat gaan we daarvoor (laten) doen

Prestatie-indicatoren

- In de programmabegroting 2022 : totaal zes
- Alleen bij programma's *Goede bereikbaarheid en Veilige leefomgeving*
- Terwijl prestaties in algemene zin veel beter * zijn te normeren, meten, vergelijken en evalueren !

Prestatie-indicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2018	2019	2020	2021	2022
2.1	Aantal deelnemers Burgernet*	Team Samenleving	5.696	5.715	5.525	5.925	6000

Wettelijke en eigen verplichtingen

- Indicatoren – sinds invoering dualisme – vanaf 2003 in BBV
- Commissie Depla – (ook) in Houten grotendeels 'een moetje'
- Verplichting mede opgenomen in Financiële Verordening
- Rapportering netjes in tweede Berap en in jaarrekening *

1.2	% Cliënten dat zich beter kan redden (% antwoord (helemaal) mee eens)	CEO Wmo Houten	83%	86%	81%	82%	nnb
5.1	% Jongeren dat goed in z'n vel zit*	Jongerenpeiling	71%	X	64%	X	X

En nu 'het gesprek' ?

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	Realisatie
			2018	2019	2020	2021	
4.1	Meldingen jongerenoverlast	Politie en Meldpunt Jeugd en Veiligheid gemeente	259	275	700	250	563
4.2	Meldingen overlast personen met verward gedrag	Politie	170	114	nvb	120	198

- *Tuurlijk, want ...*
- *We gaan vanaf volgend jaar sterker inzetten op ...*
- *De registratie is nog niet volledig op orde ...*

Andere gemeenten En eigenlijk ook in Houten

- Indicatoren een 'wicked problem'. Tegelijk : ambitie blijft !
- Rekenkamer Amsterdam (2020) maakt er compleet gehakt van
- Pogingen Duisenberg, Duisenberg-light, alternatieven :
overal de beste intenties, maar vrijwel alles strandt
- Indicatoren ongericht, onvoldoende begrijpelijk, niet relevant,
niet betrouwbaar, (...). **In de kern : geen basis voor 'het gesprek'.**
Niet vooraf, niet tussentijds, niet achteraf, niet meerjarig,
niet in vergelijking met andere gemeenten

Houten – richting 2023 (a)

- **Mag Houten een eigen invulling kiezen ?**

Uiteraard !

- **Kunnen college, ambtelijke organisatie en raad die invulling voorbereiden ?**

Zonder twijfel. Indicatoren formuleren dwingt in positieve zin tot 'grondig en eenduidig overwegen'. *Als we aan deze knoppen draaien, dan ... Ha, dat komt door onze inzet, daar mogen we trots op zijn ! Hum ... dat moet dus beter. Of waren we te ambitieus ?*

Houten – richting 2023 (b)

- **Om welke valkuilen moet Houten met een grote boog heen lopen ?**

1. – veel indicatoren. Minder is meer

2. – indicatoren terwijl causaliteit ontbreekt. In 98 % van de gevallen ...

3. – indicatoren formuleren, maar daar te weinig mee doen.

The proof of the pudding is in the eating

4. – indicatoren pas 'bedenken' als beleid is vastgesteld.

Dus : geen nota meer zonder (uitspraken over) indicatoren

5. – indicatoren waarvoor bijkomend moet worden geregistreerd.

Onvermijdelijk ? Dan stoppen met twee andere registraties !

Houten – richting 2023 (c)

Ons voorstel voor 2023 – met een doorkijk naar 2026

- Vijf grote maatschappelijke opgaven
- 2023 – per opgave één effect-indicator en twee prestatie-indicatoren
- *Uiteraard – met weloverwogen * normering c.q. ambitie*
- *Idem – verbinding begroting, coalitie-akkoord en collegeprogramma*

- **Per twee maanden een paar A4 'dashboard' richting raad**
- **Per twee maanden één 'opgave' diepgaand aan de orde in de raad**

Houten – richting 2023 (en verder) (d)

2024 tot en met 2026

- Dezelfde vijf maatschappelijke opgaven
- Doorlopend evalueren – per opgave mogelijk uitbreiding tot drie effect-indicatoren en zes prestatie-indicatoren
- *Steeds overwegen wel of niet aanwezige causaliteit*
- *Steeds (beter) vergelijken met andere gemeenten. Met Houtense ambities !*

Tenzij dringende redenen tot aanpassing : handhaven frequentie rapporteren en debatteren

Houten – richting 2023 (e)

En die andere 90 effect-indicatoren dan ...?

Laten we de behandeling van de tweede Berap afwachten ...

**

Het collegeprogramma bevat de beleidsvoornemens van het college voor de komende vier jaar. **In die zin is het een perspectiefnota voor de komende jaren en wordt deze door de raad vastgesteld.**

De ambities beschrijven we aan de hand van de indeling van de programmabegroting. Door deze indeling te gebruiken is het eenvoudiger het meerjarig verband van de programma's te volgen. De volgorde van de programma's wisselen we om, het programma 'Betrokken bij de Samenleving' geven we daarmee de aandacht die het verdient. Dit collegeprogramma maakt samen met de begroting 2023 onderdeel uit van de planning en control cyclus van de gemeente. En verwerken we als begrotingswijziging bij de begroting 2023.

Houten – richting 2023 (f)

Schoten voor de boeg – collegeprogramma nog nauwelijks droog

- **BETROKKEN** → (geen)

**

- **SAMEN** → Participatie → Houtense Werktafel en Garantiebanen
- **DUURZAAM** → Bouwen in Houten-Oost → *gemeentelijke prestaties*
- **DUURZAAM** → Energieneutraal → *gemeentelijke prestaties*
- **BEREIKBAAR** → OV voor kleine kernen → *gemeentelijke prestaties*
- **VEILIG** → Tegengaan ondermijning → toepassing Wet Bibob

Graag uw reacties

- Indruk – overwegingen – suggesties
- Goede indicatoren – van belang voor iedereen
Ontbreken is probleem *voor* de raad, maar niet primair *van* de raad
- Ongemak bij minder indicatoren ?
Wel altijd 'het verhaal' !
- Nadere, maar uitsluitend indicatieve invulling
door Rekenkamercommissie

Frank Hordijk
frank@hordijk.org
06 5027 0673

**

Bereid *tot*, en tijd *voor* nogmaals anderhalf uur ?

Peter van Loon
vanloon@hordijk.org
06 2129 5009

Hoe dan ook : veel dank voor deze avond !

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Bijlagen

Bijlage 1b

Presentatie

Bijeenkomsten met raads- en commissieleden van 15 november 2022

3.7 Slotwoord

Het college heeft het coalitieakkoord verwerkt in het collegeprogramma voor de komende vier jaar. Hiermee is een kader geschetst wat u van ons mag verwachten. **Hier kunt u ons aan houden!**

Indicatoren in Houten – ook in 2023 !

Tweede informele verkenning met raadsleden (en griffie)

Kort terug naar 27 september Effect- en prestatie-indicatoren

- **Wens tot inhoudelijke verdieping.**
Waar gaat het nu werkelijk om rond ambitie X, thema Y of keuze Z ?
- **Ambitie tot dynamiseren.**
Van 'even snel in de PenC-cyclus' naar geregeld een (heel) goed gesprek
- **Uiteraard – blijven voldoen aan wettelijke en eigen eisen.**
Dus : minimaal de verplichte indicatoren opnemen
- **Zoals steeds in Houten : eigen, positieve keuzes maken.**
Hoe komen we samen * en in breder, gedeeld belang verder ?

Houten – richting 2023 (a)

- **Mag Houten een eigen invulling kiezen ?**

Uiteraard !

- **Kunnen college, ambtelijke organisatie en raad die invulling voorbereiden ?**

Zonder twijfel. Indicatoren formuleren dwingt in positieve zin tot 'grondig en eenduidig overwegen'. *Als we aan deze knoppen draaien, dan ... Ha, dat komt door onze inzet, daar mogen we trots op zijn ! Hum ... dat moet dus beter. Of waren we te ambitieus ?*

Houten – richting 2023 (b)

- **Om welke valkuilen moet Houten met een grote boog heen lopen ?**

1. – veel indicatoren. Minder is meer

2. – indicatoren terwijl causaliteit ontbreekt. In 98 % van de gevallen ...

3. – indicatoren formuleren, maar daar te weinig mee doen.

The proof of the pudding is in the eating

4. – indicatoren pas 'bedenken' als beleid is vastgesteld.

Dus : geen nota meer zonder (uitspraken over) indicatoren

5. – indicatoren waarvoor bijkomend moet worden geregistreerd.

Onvermijdelijk ? Dan stoppen met twee andere registraties !

Houten – richting 2023 (c)

Ons voorstel voor 2023 – met een doorkijk naar 2026

- Vijf grote maatschappelijke opgaven
- 2023 – per opgave één effect-indicator en twee prestatie-indicatoren
- *Uiteraard – met weloverwogen * normering c.q. ambitie*
- *Verbinding begroting, coalitie-akkoord en collegeprogramma*

- **Per twee maanden een paar A4 'dashboard' richting raad**
- **Per twee maanden één 'opgave' diepgaand aan de orde in de raad**

Houten – richting 2023 (en verder) (d)

2024 tot en met 2026

- Dezelfde vijf maatschappelijke opgaven
- Doorlopend evalueren – per opgave mogelijk uitbreiding tot drie effect-indicatoren en zes prestatie-indicatoren
- *Steeds overwegen wel of niet aanwezige causaliteit*
- *Steeds (beter) vergelijken met andere gemeenten. Met Houtense ambities !*

Tenzij dringende redenen tot aanpassing : handhaven frequentie rapporteren en debatteren

Intussen in de raadzaal (a)

Drieslag op 10 november !

- Tweede bestuursrapportage

Grote inhoudelijke verschuivingen – geen bericht over indicatoren – forse financiële aanpassingen – beperkte transparantie financiële positie – actualisatie beheerplan openbare ruimte – geen inhoudelijk debat

- Begroting 2023 – met een beperkte set effect-indicatoren
- Collegeprogramma 2022-2026 – met ‘aangekondigde doorwerking’ in begroting 2023

Artikel 6 Bestuursrapportages

1. Het college informeert de raad door middel van bestuursrapportages over de verwachte afwijkingen in de realisatie van de begroting van de gemeente. De momenten waarop dat gebeurt worden vastgelegd in de planningscyclus en de termijnagenda. De raad stelt deze bestuursrapportage(s) vervolgens vast.
2. De bestuursrapportage bevat een uiteenzetting van de bijstelling van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van:
  - a. de baten en lasten per programma;
  - b. het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
  - c. het effect op het saldo van baten en lasten, volgend uit de onderdelen a en b;
  - d. de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
  - e. het resultaat, volgend uit de onderdelen c en d;
  - f. kredieten.
3. In de bestuursrapportage worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van programma's en kredieten in de begroting, groter dan de rapportagetolerantie voor de jaarrekening toegelicht. Administratieve wijzigingen tussen de programma's worden in één bedrag gepresenteerd.
4. In de tweede bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de stand van zaken van de prestatie-indicatoren.

Intussen in de raadzaal (b)

Met als extra steun in de rug voor 'ons' onderzoek :

- Motie 'werkafspraken indicatoren'
Breed ingediend, unaniem aangenomen

**

- *In jaarrekening 2022 in elk geval wel terugkoppeling indicatoren*
- *Opdracht tot vormgeven en gebruiken indicatoren voor 2023*

Effect-indicatoren (2023) – niet zo (a)

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2019	2020	2021	2022	2023
1.1	% Inwoners dat tevreden is over het aanbod aan speelvoorzieningen voor kinderen tot 12 jaar in de nabije omgeving	Monitor Sociale Kracht	75%	73%	77%	75%	75%

Hoe wel ?

***Praat met dertig ouders, kijk, informeer, rapporteer
verbaal-beeldend, en kom een jaar later terug***

Effect-indicatoren (2023) – niet zo (b)

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2019	2020	2021	2022	2023
2.1	% Inwoners dat tevreden is over de fietsroutes in Houten	Monitor Sociale Kracht	97%	98%	97%	98%	98%

Hoe wel ?

Praat met twintig fietsers en met twintig autorijders.

Kijk, informeer, rapporteer verbaal-beeldend, en (...)

Effect-indicatoren (2023) - met wat goede wil (a)

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2019	2020	2021	2022	2023
1.1	Hernieuwbare elektriciteit (is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa) als percentage van totaal elektriciteitsverbruik (BBV)	Klimaatmonitor*	18,2%	22,6%	nmb	23%	30%
1.2	Lokale duurzame energie als percentage van het totaal energieverbruik (inclusief verkeer)**	Klimaatmonitor*	nmb	nmb	nmb	11%	12%
1.3	Gasverbruik gebouwde omgeving (miljoen m3 per jaar)	Klimaatmonitor*	26	25	nmb	23	

Energiecijfers in de Klimaatmonitor komen circa 2 jaar na afronding van een kalenderjaar beschikbaar. De cijfers worden ook continu geactualiseerd naar de best beschikbare informatie. Daardoor kan ook een eerder gerapporteerd percentage in de loop der tijd wijzigen

Hoe causaal wil je het hebben, hoe causaal kan je zijn ?

Effect-indicatoren (2023) - met wat goede wil (b)

Effectindicatoren

Doel	Omschrijving	Bron	Realisatie			Raming	
			2019	2020	2021	2022	2023
1.1	% Inwoners dat vindt dat de gemeente hen voldoende betrekt bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen*	Monitor Sociale Kracht	50%	40%	39%	50%	52%
1.2	Rapportcijfer dat inwoners geven voor de gemeentelijke communicatie en voortichting**	Monitor Sociale Kracht	7,0	7,0	7,0	7,2	7,5
1.3	% Inwoners dat vindt dat medewerkers zich verantwoordelijk tonen om daadwerkelijk tot een oplossing te komen***	Monitor Sociale Kracht	81%	76%	77%	85%	85%

* Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2021: 31%.

** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2021: 6,6

*** Gemiddelde bij Nederlandse gemeenten in 2021: 69%

2 FTE 'participatie-advies'. Beginnen met een prestatie-indicator ?

Als (eerste) indicatie van participatie

Registreren

Stap 3 van 3: Vul je profiel verder aan

We vragen u om aan te geven in welke buurt u woont. Zo kunt u deelnemen aan buurt-specifieke participatie.

Woonplaats

Ergens anders

Geboortejaar (optioneel)

1965

Voltooi je registratie

Welkom!

Leuk dat je je hebt geregistreerd op het participatieplatform van Gemeente Houten. Je kan het platform nu ontdekken en je stem laten horen. Je kan ook een profielfoto en een korte beschrijving toevoegen om anderen te vertellen wie je bent.

Ontdek het platform

Verder – beslist voor 2023 (a)

- Uw motie
- Uw informatiepositie
- Ruimte en rust voor 'het echte gesprek over de inhoud'
- In de beperking toont zich de meester
- *Ambtelijk wil je toch ook kunnen vaststellen of ...?*

**

- Veelal noodzaak van een nulmeting
- Tegelijk – divers landelijk materiaal beschikbaar *

Samen met inwoners bouwen aan een
toekomstbestendig Houten

• Samen met inwoners	prestatie-indicator participatie
• Samen met inwoners	effect-indicator uitstroom bijstand
• Bouwen	effect-indicator aantal woningen
• Toekomstbestendig 1	prestatie-indicator zonnepanelen
• Toekomstbestendig 2	effect-indicator fietsverkeer
• Toekomstbestendig 3	prestatie-indicator inzet Bibob

Verder – beslist voor 2023 (b)

Anders dan die ‘vijf grote opgaven’ van 27 september ?

- **Deels – noem het verdergaand inzicht**
- **Nog steeds – het kan, het is leuk, het is belangrijk ***
- **Collegeprogramma bol van expliciete intenties**

Verder – beslist voor 2023 (c)

cameratoezicht en het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO's) te benutten. Met extra toezicht in de openbare ruimte door Boa's, de politie, toezichthouders en onze inwoners zetten we ook de georganiseerde ondermijnende criminaliteit de voet dwars. Onderlinge samenwerkingen en afstemming van politie, het Openbaar Ministerie, gemeente en de samenleving zijn hierbij een voorwaarde.

Verder – beslist voor 2023 (d)

Extra toetsing op grond van de wet Bibob betekent een extra onderzoek en daarmee extra formatieve inspanning. Zoals bij activiteit 49 beschreven, nemen we in de Omgevingsvisie ook het beleid voor leegstaande schuren in het buitengebied mee. Deze wordt naar verwachting in 2024 opgeleverd. Daarom is het logisch om het inzetten van de Bibob procedure bij aanvragen in het buitengebied en de extra kosten die hiermee gepaard gaan vanaf 2025 in te zetten.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	I/S
Tegengaan ondermijnende criminaliteit				€35.000	€35.000	S

Ho even, wat vindt u nu werkelijk belangrijk ?

En ... het resultaat 2022 dreigt toch EUR 4,2 miljoen mee te vallen ... ?

Keuzes – en een prestatie-indicator op de inzet !

Graag uw reacties

- **Richting compact memorandum – ook inzake inbedding in cyclus**
- **Goede indicatoren – van belang voor iedereen**
Ontbreken is probleem voor de raad, maar niet primair van de raad
- **Nadere, maar uitsluitend indicatieve invulling**
door Rekenkamercommissie

**

Aantekeningen, wensen, ambities ?

Hoe dan ook : veel dank voor deze avond !

Frank Hordijk
frank@hordijk.org
06 5027 0673

Peter van Loon
vanloon@hordijk.org
06 2129 5009

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

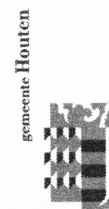
Bijlagen

Bijlage 2

Bestuurlijke reactie

Rekenkamer Houten
T.a.v. de heer Frank Hordijk

Datum
12 mei 2023

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk
781332

Bijlagen

Onderwerp: Bestuurlijke reactie op memorandum: Indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

Geachte heer Hordijk,

Dank voor uw memorandum aangaande het onderzoek "Indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening". Wij hebben uw memorandum inzake dit onderzoek op 23 april 2023 mogen ontvangen. Wij danken u voor de door u opgehaalde en uitgewerkte inzichten. Hierbij ontvangt u de reactie van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten. Dit conform het bepaalde in de verordening Rekenkamer Houten (artikel 8).

U stelt vast dat diverse van de in de jaarlijkse programmabegroting van de gemeente Houten opgenomen effectindicatoren tot minder relevante sturings- en verantwoordingsinformatie leiden dan wenselijk is. Voor de diverse prestatie-indicatoren gold en geldt, als die al worden geformuleerd, naar het oordeel van de commissie in de kern hetzelfde. Daarbij komt dat het in de begroting 2023 nog grotendeels ontbrak aan indicatoren (beleidsarm) door een nieuw collegeprogramma dat nog moest worden vertaald in nieuwe indicatoren.

In lijn met uw aanbevelingen tot uitdrukking komend in uw memorandum en ook in het kader van de toezegging van het college naar aanleiding van motie 099-2022 van de raad: "Werkafspraken indicatoren", is de organisatie reeds aan de slag gegaan om werk van uw bevindingen te maken. Helpend daarbij waren de door uw gegeven twee presentaties aan de raad op 27 september en 15 november. Deze presentaties maken ook deel uit van uw memorandum (bijlage 1). Daarbij volgen wij de lijn om het aantal indicatoren te beperken en ons te richten op de belangrijkste maatschappelijke opgaven zoals deze ook volgen uit het collegeprogramma.

Een ambtelijke werkgroep 'Indicatoren' is aan het werk gegaan om tot een betere en beperkter set indicatoren te komen. Hiertoe vond 2 maart jongstleden een eerste bijeenkomst plaats met de Audit- en Rekeningcommissie (ARC) waarbij de kaders voor het project nader werden verkend en deze door de ARC werden onderstreept. Daarna zijn ook het college (7 maart) en de teammanagers betrokken (9 maart). Op dit moment worden de indicatoren door de organisatie nader uitgewerkt. Op 6 juni vindt een sessie met de raad plaats waarbij we met de raad in gesprek gaan over de indicatoren die de organisatie voorstelt. Sluiten deze in voldoende mate aan bij wat de raad noodzakelijk acht vanuit haar kaderstellende en controlerende rol?

In opvolging van deze bijeenkomst zal de organisatie komen tot een definitieve set indicatoren. Wij nodigen de rekenkamer van harte uit om 6 juni aanwezig te zijn bij de sessie met de raad en gaan uit van haar betrokkenheid bij de follow-up van deze avond. De formele besluitvorming van de set indicatoren vindt plaats via de Berap 2023 en begroting 2024. Op deze wijze krijgen de indicatoren een plek in zowel de begroting 2024 als met terugwerkende kracht in de begroting 2023 (begrotingswijziging tweede Berap). Op deze wijze kan er aan de hand van deze indicatorenset ook worden verantwoord over het boekjaar 2023 via de jaarstukken 2023.

Als reactie op uw memorandum, willen wij tenslotte graag ingaan op de volgende passage uit uw verslag:

Dynamiseren

"De Rekenkamercommissie vraagt er veelvuldig aandacht voor: probeer als college, maar ook als raad – daarin actief ondersteund door de griffie – het in de raad over 'grote onderwerpen' te voeren debat over het jaar te spreiden. Hanteer een agenda waarin bijvoorbeeld elke twee maanden compact schriftelijk door het college wordt gerapporteerd over de voortgang van de selectie van ambities waaraan indicatoren zijn verbonden, en stel per dezelfde twee maanden één van die ambities (in de terminologie van Houten 'grote opgaven') diepgaand aan de orde in de raad."

Een tweemaandelijks (extra) sessie in de raad rond een maatschappelijke opgave, ziet het college - gezien de noodzakelijke ambtelijke inzet ter voorbereiding en de volle agenda van de raad - als niet haalbaar. We stellen daarom voor om samen met de raad te onderzoeken hoe een jaarlijks inhoudelijke invulling van het debat tegemoet komt aan de grote thema's - mogelijkterwijs op logische momenten rondom de inhoudelijke agenda. Bijvoorbeeld voor wat betreft 'Bouwen aan Houten' de jaarlijkse actualisatie van het 'Spoorboekje Ruimtelijke opgaven' te gebruiken als input voor een verdiepend debat rond dit thema. Voor sommige thema's volstaat mogelijk een frequentie van één of twee keer in een collegeperiode. Bij de invulling van bedoelde sessies rond maatschappelijke opgaven kunnen we mogelijk ook de klankbordgroepen Ruimte en Sociaal Domein benutten. Deze vinden al met vaste regelmaat plaats.

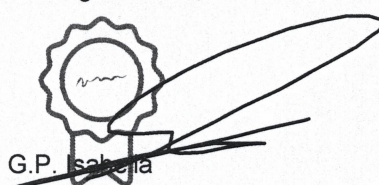
Zoals uit onze reactie blijkt, brengen wij een groot aantal van uw aanbevelingen al in praktijk daar waar het de verbetering van indicatoren betreft. Dit hebben wij in deze brief toegelicht. Hoe dan ook streven wij naar een goede informatievoorziening aan de raad zodat hier ook goed het debat over kan worden gevoerd. Een dergelijk debat en de voorbereiding daarop scherpt het ambtelijk apparaat, het college en de raad. Dit komt uiteindelijk de inwoners ten goede. Hoe wij aan het dynamiseren van het debat concreet invulling gaan geven, daarover gaan we in overleg met de raad.

Als u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met de heer Braspenning via telefoonnummer 06-55498073.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders
de secretaris,

A.J. Barink

de burgemeester,

G.P. Isabella

Rekenkamercommissie Houten

Onderzoek – indicatoren in begroting, rapportages en jaarrekening

17 mei 2023

Bijlagen

Bijlage 3

Nawoord Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie – vanaf het onderzoeksjaar 2023 *rekenkamer*, met bewust een kleine eerste letter r – zegt het college dank voor de uitgebreide bestuurlijke reactie.

Het college en de commissie zijn het vrijwel volledig met elkaar eens. De commissie stelt met plezier vast dat het uitgevoerde onderzoek in positieve zin als ‘anjager’ heeft gewerkt voor het ontwikkelen en gaan gebruiken van een compacte set indicatoren. Frank Hordijk en Peter van Loon, die het onderzoek met de actieve medewerking van meerdere ambtelijk medewerkers hebben uitgevoerd, gaan het ontwikkelen, gebruiken, evalueren, aanscherpen en waar aan de orde ook ‘beëindigen’ van specifieke indicatoren de komende maanden en jaren met veel aandacht volgen.

Waar het gaat om de passage ‘dynamiseren’, die het college in de bestuurlijke reactie aanhaalt, speelt mogelijk een misverstand. De Rekenkamercommissie pleit nadrukkelijk niet voor een tweemaandelijks (extra) raadssessie, maar voor het idee om tweemaandelijks (met inachtneming van de bekende recesweken vijfmaal per jaar) tijdens een reguliere raadsbijeenkomst één ‘grote opgave’ diepgaand aan de orde te stellen. In die opzet zou elk van de vijf onderkende ‘grote opgaven’ jaarlijks, in een vaste dynamiek, eenmaal – gedurende bijvoorbeeld anderhalf tot twee uur – de aandacht krijgen die daarvoor gewenst en nodig is. Natuurlijk is dit een vormaspect en moet de inhoud centraal staan, maar: een ritme als bovenstaand bedoeld geeft houvast, kan ruim tijdig in een jaarplanning worden opgenomen en zorgt ervoor dat ‘escapes’, hoe legitiem soms ook, niet kunnen voorkomen.

**

De Rekenkamercommissie wenst de gemeente Houten – raad, college en uiteraard ook de ambtelijke organisatie – weinig, en boven alles *gerichte, scherpe* effect- en prestatie-indicatoren toe.
Less is more!